

Beleids- begroting

2026 - 2029

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Stand van zaken eind 2026

De beschikbare weerstandcapaciteit is bijna € 68,1 miljoen.

De benodigde weerstandcapaciteit is bijna € 26,1 miljoen.

De verwachte weerstandsratio die hieruit volgt is 2,6 eind 2026 en is daarmee uitstekend. In de Zomernota 2025-2029 was dit ook dezelfde ratio.

Zonder het separate aangeboden raadsvoorstel "Cofinanciering aanvraag Mobiliteitsfonds en Gebiedsbudget grootschalige woningbouw Rijk (Spoorzone Enschede Hengelo)" (zaaknummer 3946796) is de verwachte ratio eind 2029 in deze Beleidsbegroting 2,5. In dit raadsvoorstel over de co-financiering wordt ook ingegaan welke gevolgen dit heeft op de ontwikkeling van de algemene reserve en de weerstandsratio.

Zoals eerder aangegeven in onze P en C documenten hebben we aangegeven dat we nog veel middelen nodig hebben voor de strategische opgaven, zoals nu het geval is in het separate raadsvoorstel.

6.2.4 Overzicht belangrijkste risico's

1. Netwerkcapaciteit

Risico: Onvoldoende capaciteit elektriciteitsnet

Het elektriciteitsnetwerk in Hengelo heeft onvoldoende capaciteit om de groeiende vraag naar duurzame energie, zoals zonne-energie, te verwerken. Dit belemmert de voortgang van projecten zoals woningbouw, gebiedsontwikkeling en de energietransitie.

Beheersmaatregelen:

- Waar netcongestie tot problemen leidt zullen we dit continu aankaarten bij de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het energienetwerk, zodat zij passende maatregelen kunnen treffen.
- Ook medeoverheden zullen hierin een rol richting netbeheerders moeten spelen, met name in relatie tot de grote woningbouwopgave waar we in het SHE-gebied voor staan.
- Samenwerking met regionale partners om prioritering van projecten te beïnvloeden.
- In planvorming wordt rekening gehouden met netwerkbependingen, bijvoorbeeld via fasering.

2. Onzekerheid in ontwikkelingen van vraag en aanbod van zorg.

Risico: Financiële druk en onzekerheid in de jeugdzorg

De jeugdzorg blijft een van de meest kwetsbare onderdelen binnen het sociaal domein. Gemeenten worden geconfronteerd met stijgende kosten, terwijl structurele rijksmiddelen uitblijven of worden uitgesteld. Bezuinigingen zijn slechts vooruitgeschoven en vanaf 2028 worden opnieuw forse kortingen verwacht.

Beheersmaatregelen:

- De gemeente maakt strategische keuzes op basis van maatschappelijke impact en financiële haalbaarheid.
- We werken samen aan de samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente.
- Inzet op preventie en vroeg signalering om zwaardere zorg te voorkomen.
- Gebruik van data en benchmarks om beleid te onderbouwen en middelen doelgericht in te zetten.

Risico: Dreigende structurele tekorten in het sociaal domein

De uitgaven binnen het sociaal domein blijven structureel stijgen, met name voor jeugdhulp, Wmo, maatschappelijke ondersteuning en opvang. Deze stijging wordt slechts deels gecompenseerd door rijksmiddelen. Gemeenten ervaren hierdoor een toenemende druk op hun begroting, waarbij het risico bestaat dat noodzakelijke zorg en ondersteuning niet meer volledig kunnen worden geleverd. Dit kan leiden tot wachtlijsten, verschraving van voorzieningen en maatschappelijke onrust.

Beheersmaatregelen:

- Gemeenten maken scherpe keuzes in het aanbod van voorzieningen en sturen op kostenbeheersing.
- Uitvoering geven aan ons transformatieplan met de daarbij behorende uitgangspunten.
- Er wordt ingezet op preventie en vroegtijdige interventie om zwaardere zorg te voorkomen.

- Gemeenten voeren gesprekken met het Rijk over structurele herziening van het financieringsmodel.
- Lokale samenwerking en innovatie worden gestimuleerd om met minder middelen meer maatschappelijke waarde te creëren.

3. Onzekerheid in maatschappelijke en/of economische ontwikkelingen

Risico: Vertraging woningbouw door marktomstandigheden

Door economische onzekerheid stellen ontwikkelaars investeringsbesluiten uit. Hierdoor dreigt de gemeente niet te voldoen aan de voorwaarden van de woningbouwimpuls-subsidie, wat kan leiden tot terugvordering en vertraging in de woningbouwopgave.

Beheersmaatregelen:

- Overleg met het Rijk over versoepeling van subsidievoorwaarden.
- Actieve monitoring van voortgang en overleg met ontwikkelaars.
- Bestuurlijke aandacht en integratie in bredere woningbouwstrategie.

Risico: Onvoldoende woningbouw op Hart van Zuid (HVZ)

Ondanks positieve ontwikkelingen bij het eerste bouwplan, blijft er onzekerheid over de voortgang en kwaliteit van woningbouw door marktomstandigheden. Dit kan leiden tot het niet behalen van gemeentelijke doelstellingen, zoals ook afgesproken in onder meer de woondeal met de provincie. Hoewel het risico is afgenomen (onder meer de Smelterij en de Hofmakerij zijn opgeleverd, de Appendage is in aanbouw en de Kleine Koppeling is bijna klaar voor oplevering), blijft het risico bestaan door onzekere marktomstandigheden. Het risico geldt niet alleen voor één partij, maar voor alle betrokken ontwikkelaars

Beheersmaatregelen:

- Actief contact met ontwikkelaars om voortgang te stimuleren.
- Contractuele en planologische sturing op kwaliteit en tijdigheid.
- Monitoring en bestuurlijke bespreking van voortgang.

Risico: Onvoldoende zakelijk partnerschap in samenwerkingen

In samenwerkingsverbanden zoals OZJT en ROZ is sturing complex, verantwoordelijkheden zijn diffuus en uittreden is lastig. Dit belemmert de wendbaarheid van de gemeente.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van zakelijk partnerschap en duidelijke opdrachtformulering.
- Overzicht creëren van alle samenwerkingen.
- Monitoring van prestaties en risico's, met bijsturing waar nodig.

4. Inflatie en (geld)marktontwikkelingen

Risico: Hogere bouwkosten bij project Lange Wemen

Door inflatie en marktontwikkelingen dreigen de bouwkosten hoger uit te vallen dan geraamd. Dit kan leiden tot vertraging of het niet doorgaan van het bouwproject.

Beheersmaatregelen:

- Actieve monitoring van kostenontwikkeling.
- Juridische toetsing van subsidie in kader van Wet Markt en Overheid.
- Periodieke rapportage en risicobeoordeling.

Risico: Fluctuerende en stijgende rente

Sterk fluctuerende rente maakt lange termijn financiering onvoorspelbaar. Dit kan leiden tot hogere rentelasten en uitstel van investeringen.

Beheersmaatregelen:

- Actieve monitoring van renteontwikkelingen.
- Scenarioanalyses en strategische financieringsmomenten.
- Buffers in meerjarenbegroting.

Risico: Inflatie doorberekend in aanbestedingen

Hoge inflatie leidt tot prijsstijgingen in lopende en nieuwe contracten. Onvoldoende betrokkenheid van inkoop kan leiden tot onrechtmatige prijsverhogingen.

Beheersmaatregelen:

- Versterkte rol van inkoop bij contractbeheer.
- Heronderhandeling van contracten en toepassing van clausules.
- Verwerking van onzekerheden in rijksbijdragen in meerjarenraming.

5. Arbeidsmarktkrapte (intern en bij partners)**Risico: Projectorganisatie onvoldoende ingericht**

Afhankelijkheid van externe partijen en individuele projectleiders leidt tot risico's op vertraging, budgetoverschrijding en bestuurlijke schade.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van projectorganisatie en risicomanagement.
- Toepassing van Projectmatig Creëren.
- Verbetering van rapportagelijnen en ondersteuning van projectleiders.

Risico: Personeelstekort door arbeidsmarktkrapte

Vacatures zijn moeilijk in te vullen, wat leidt tot verminderde dienstverlening, verhoogde werkdruk en hogere kosten door externe inhuur.

Beheersmaatregelen:

- Strategisch personeelsbeleid gericht op behoud en ontwikkeling.
- Samenwerking met onderwijsinstellingen en regionale partners.
- Zorgvuldige afweging van externe inhuur.

6. Onzekerheid in rijksmiddelen voor gezamenlijke opgaven**Risico: Onvoldoende middelen voor klimaat, energieopgaven, kansengelijkheid, woningbouw enz.**

De gemeente moet intensiever inzetten op deze onderdelen. De uitvoeringskosten om onze opgaven te realiseren zijn hoger dan geraamd. Terwijl aan de inkomstenkant de rijksmiddelen onzeker zijn.

Beheersmaatregelen:

- Afstemming met andere gemeenten en koepelorganisaties.
- Realistische en gefaseerde uitvoeringsplannen.
- Onderzoek naar cofinanciering en verwerking van onzekerheden in begroting.

7. Cyberdreiging i.c.m. continuïteit gemeentelijke dienstverlening**Risico: Ransomware-aanval**

Een aanval kan systemen versleutelen en de dienstverlening ernstig verstoren. De schade is zowel financieel als maatschappelijk aanzienlijk.

Beheersmaatregelen:

- Implementatie van ISO27001-managementsysteem.
- Penetratietests, audits en risicoanalyses.
- Training van medewerkers en noodprocedures.

Risico: Operationele verstoringen

Foutieve updates of menselijke fouten kunnen leiden tot tijdelijke uitval van systemen en verstoring van processen.

Beheersmaatregelen:

- Gestructureerd wijzigingsbeheer en testprocedures.
- Back-upvoorzieningen en noodprocedures.
- Training en incidentevaluatie.

8. Contractmanagement en inkoop**Risico: Onvoldoende aandacht voor kwalitatieve inkoop**

Inkoop is vaak een neventaak, waardoor kennis, tijd en borging ontbreken. Dit kan leiden tot inefficiëntie en schade.

Beheersmaatregelen:

- Versterking van inkoopfunctie en rolduidelijkheid.
- Opleidingen en ondersteuning.
- Centrale structuur en strategisch contractmanagement.

Risico: Onvoldoende contractmanagement

Contracten worden onvoldoende gemonitord op naleving, facturen en prestaties. Dit leidt tot financiële en imagoschade.

Beheersmaatregelen:

- Project contractmanagement gestart.
- Verbetering van kennis en bewustzijn.
- Structurele monitoring en integratie in organisatie.

9. Privacy**Risico: AVG-risico's onvoldoende inzichtelijk**

DPIA's worden niet tijdig uitgevoerd, het verwerkingsregister is niet actueel en Privacy by Design is onvoldoende geborgd.

Beheersmaatregelen:

- Actualisatie van register en verwerkingen.
- Verbetering van bewustwording en kennis.
- Structurele inbedding van Privacy by Design en verbeterplan.

Risico: Fraude binnen de organisatie

Fraude kan zich voordoen in verschillende vormen en leidt tot financiële schade en verlies van vertrouwen.

Beheersmaatregelen:

- Integriteitsbeleid en gedragscode.
- Interne controlemaatregelen en meldprocedures.
- Training en bewustwording.